

Amts 2den Valgkreds (Tscherning) udtalt, men den ærede Rigsdagsmand er næsten gaaet saa vidt i sin Aabenhed, at han endog har hentydet til, at han selv repræsenterer denne Mistænkelighed; thi da Forslaget første Gang kom herind, syntes den ærede Rigsdagsmand godt derom (Tscherning: Nei!). Jo, idetmindste at det kunde antages, men lidt efter lidt, efterat den ærede Rigsdagsmand havde confereret med sine Venner, og seet nærmere til (Tscherning: Nei!), ja saaledes har jeg forstaaet ham, sandt han, at det var farligt — forholder det sig ikke saaledes, saa beder jeg om Forladelse, saa har jeg misforstaaet den ærede Rigsdagsmand —; han har hentydet til „gjerlige Gorder“ og Udfugere, som stode „bagved“, og som jeg ei veed hvad er. Det er disse saakaldte Fremtidsstanter, som fremfalde denne Mistænkelighed, og som man seer hen til, men hvorfor skal man saaledes være mistænkelig mod hinanden. Det er dog virkelig at gaae forvidt med denne Mistænkelighed, at troe at Godseierne ved Fæstledighed, ville udgive det Øverste af Fæsterne eller Andre, og ei sælge for Gaarden er fæstledig. Ligeledes kan det gjerne være, at man fra den modsatte Side kan komme til at vise nogen Mistænkelighed, som om man troede, at det var Bøndernes Hensigt at tvinge Godseierne til at sælge Bøndergaardene for Spotpris; men efter min fulde Overbevisning er det heller ikke saa; selve Bønderstanden i det Hele vil blive ved deres Fæstesteder, og vil give endeel for dem. Naar man siger, de selv vil have dem for Intet, da er det uretsfærdigt. Saavidt jeg kjender den danske Bøndestand, saa vil den give Noget for dem, om de end maatte ønske, at faae dem saa bliligt som muligt. Den anden Modstand imod Lovforslaget er den, som den ærede Rigsdagsmand, jeg troer det er for Holbek Amts 3die Valgkreds (Gleerup), meget rigtigt har gjort opmærksom paa; det er de 2 Principer, som her komme til at collidere med hinanden, nemlig de juridiske Bestemmelser med Hensyn til hele Fæsteforholdet, og Bestræbelsen for at faae dette Forhold ordnet ad den administrative Vej. Det er ganske rigtigt, at dersom man vil holde sig strengt til et Princip, saa kommer man ingen Vej, men det be-

roer paa, hvori man sætter, hvorledes man opstiller Principet og Systemet. Har man et ældre Princip og System, og man vil holde ganske fast paa dette, saa kommer man ingen Vej og saa bliver man reactionair; har man derimod opstillet og fastholdt et nyt Princip, saa bliver man radikal og revolutionair. Men de concrete Forhold, det Bestaaende, de givne Virkeligheder ere for mange og mangfoldige, for specielle og utallige til at de lade sig indordne og bestemme fast og rigtig efter et Princip eller System; Noget kan passe ind i Principet, Meget maa holdes udenfor. Man maa bedømme, holde sig til, reformere det Bestaaende. Men midt imellem disse, de nøgne og phantastiske Principer, ligger det sande og nye Princip, som man skal søge at finde, og den nuværende Tids Banfælgeligheder, Farer og Besværigheder ligge netop deri. Det er det ældre Princip, som den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Mourier) har holdt paa, og som jeg rigtignok troer har holdt vel stærkt paa, hvormedet Sandt og Grundet der end kan være deri. Modstanden mod Lovudkastet altsaa og Banfælgeligheden bestaae deri, at man maa forkaste det gamle Princip, og at man skal have et nyt Princip; men dette maa, efter min Formening, udvikle sig af sig selv; man maa læmpe det frem af det Bestaaende, indtil man tilsidst faaer det; men man kan ikke tage et ganske nyt Princip og falde det det Bestaaende, det er ligesaa galt som at beholde det gamle uholdbare og slaae det fast; det gamle Princip er Giendom med Fæstetvang, det nye fri Selvfødsom; herimellem krydse vi.

Slutteligen vil jeg haabe og ønske, at disse Forhandlinger om dette Forslag — selv om de ei blive Andet end Forhandlinger og der ei et stor Udset til mere — maae dog føre nogle Goder med sig; det venter jeg, at de ville, og jeg haaber at spore dem i disse trende Henseender: først, at de ville overtiede Fæstebøndestanden om, at selv de her i Thinget, som ville, efter som det i Almindelighed antages, allermeest deres Bedste og Vel, dog ikke ville, at de skulle have deres Gaarde, som man har sagt, for en Spotpris, men at de selv i dette Lovforslag have opstillet saadanne Betingelser, nemlig denne Tjerdedeel, at selv naar Bønden